

Doniyor Kitobi — O‘ttiz birinchi qism

Amerikaning ogohlantirishi: Doniyorning talqinining bugungi kun uchun ahamiyati

Jeff Pippenger

2023-12-26

Devordagi yozuv va Doniyorning Belshazzarga bergan ta’biri Qo’shma Shtatlarning ham murtdad Respublikachi shoxiga, ham murtdad Protestan shoxiga qarshi chiqarilgan yakuniy hukmni ifodalaydi. Qo’shma Shtatlarning asoschi otalari hamda Adventizm kashshoflarining dastlabki tarixi aniq qayd etilgan, biroq unda mujassam bo‘lgan saboqlar va ogohlantirishlar “to‘rt avlod” davomida chetga surib qo‘yilgan. Belshazzar bu haqiqatni mukammal tarzda ifodalaydi.

Bir avlod nimani anglatishini aniqlash uchun aniq bir vaqt davrini belgilash zarur emas, chunki Xudoning Kalomi hech qachon muvaffaqiyatsiz bo‘lmaydi va U O‘zining oshkor etilgan irodasiga qarshi isyon qilgan xalqlar ustidan hukmini to‘rtinchi avlodda yakunlashini bevosita aytadi.

Va Xudo bu so‘zlarning hammasini aytib dedi: Men seni Misr yurtidan, qullik uyidan olib chiqqan Egang Xudoyingman. Mendan o‘zga xudolaring bo‘lmasin. O‘zing uchun yuqoridagi osmonda bo‘lgan narsaning ham, pastdagi yerda bo‘lgan narsaning ham, yer ostidagi suvda bo‘lgan narsaning ham biror o‘yma suratini, yoxud biror o‘xshashini yasama. Ularga sajda qilma va ularga xizmat etma. Chunki Men, Egang Xudoying, rashkchi Xudodirman; Mendan nafratlanadiganlarning otalari gunohini bolalar zimmasiga uchinchi va to‘rtinchi avlodigacha yuklayman; ammo Meni sevib, amrlaringa rioya qiladigan minglarga rahm-shafqat ko‘rsataman. Exodus 20:1.

So‘nggi avlodda, va shu bois qadimgi Isroilning bashorat qilingan “to‘rtinchi avlodi”da, Yahyo cho‘mdiruvchi ham, Masih ham o‘sha avlodni ilonlar zurriyoti bo‘lgan avlod deb ta’rifladilar.

Ey ilonlar zoti, sizlar yovuz bo‘la turib, qanday qilib yaxshi so‘zlarni ayta olasizlar? Chunki og‘iz yurakning to‘lib-toshganidan so‘zlaydi. Yaxshi odam yuragining yaxshi xazinasidan yaxshi narsalarni chiqaradi; yomon odam esa yomon xazinasidan yomon narsalarni chiqaradi. Lekin Men sizlarga aytaman: odamlar aytadigan har bir behuda so‘z uchun qiyomat kunida javob beradilar. Chunki so‘zlaring bilan oqlanursan, va so‘zlaring bilan mahkum etilursan. Matto 12:34–37.

Yer yirtqichining so‘nggi avlodida u ajdaho (bir ilon) kabi gapiradi. 1863-yildan boshlab, Yakshanba qonunigacha, Respublikachi shox Amerika Qo’shma Shtatlari Konstitutsiyasidan yuz o‘girdi. Xudo bu xalqqa ato etgan barakalar fuqarolar va rahbarlarning qalblarini o‘zlari bahramand bo‘la boshlagan boylik va farovonlikni yuzaga keltirgan tamoyillarni himoya qilish mas’uliyatidan burib yubordi, va ular o‘sha boylik va farovonlikni vujudga keltirgan muqaddas hujjatni yaratishda asoschi otalarni yo‘naltirgan sababni unutdilar; keyinchalik esa o‘sha boylik va farovonlikning o‘zi ularni maftun etishiga yo‘l qo‘ydilar. Ular nafaqat muqaddas hujjatning maqsadini unutdilar, balki shu hujjat ichiga singdirilgan tamoyillarni saqlab qolish borasidagi o‘z

mas'uliyatlarini ham unutdilar.

1863-yildan boshlab, Yakshanba qonunigacha bo'lgan davr mobaynida haqiqiy protestant shoxi (Adventizm) Xudo William Miller xizmati orqali asos solgan poydevor haqiqatlaridan yuz o'girdi. Xudo Adventizmga ato etgan barakalar fuqarolar va rahbarlarning qalblarini, ular bahramand bo'lib kelgan ruhiy boylikni vujudga keltirgan tamoyillarni himoya qilish mas'uliyatidan burib yubordi, va ular ikki muqaddas jadvalda ifodalangan xabarni yaratishda kashshoflarning maqsadini unutdilar; bu xabar ular qo'riqlashlari va e'lon qilishlari lozim bo'lgan bashoratli boylikni mustahkamlash uchun mo'ljallangan edi.

Egamiz qadimgi Isroil bilan Sinay tog'ida ahd tuzganida, O'z xalqiga nisbatan ahdiy munosabatining ramzi bo'lishi uchun O'zining o'n qonunini o'z ichiga olgan ikki muqaddas lavhani berdi. Yillik bayramlarni ta'sis etganida esa, Elliginchi kun bayramida ko'tarib silkitiladigan ikki non nazr qilinishi lozimligini buyurdi. Bu ikki nonning silkitiladigan nazri muqaddasxona xizmatidagi shunday yagona nazr edi-ki, uning tayyorlanishiga xamirturush (insoniy gunoh, adovat, yovuzlik va riyokorlikning ramzi) qo'shilishi kerak edi.

Maqtanishingiz yaxshi emas. Bilmayapsizlarmi, ozgina xamirturush butun xamirni achitadi? Shunday ekan, eski xamirturushni tozalab tashlanglar, toki sizlar xamirturushsiz bo'lganingizdek, yangi bir xamir bo'linglar. Zero, bizning Fisih qurbonimiz bo'lgan Masih biz uchun qurbon qilindi. Shuning uchun bayramni eski xamirturush bilan ham, yovuzlik va razillik xamirturushi bilan ham emas, balki samimiyat va haqiqatning xamirturushsiz noni bilan nishonlaylik. 1 Korinfliklarga 5:6–8.

Shu orada son-sanoqsiz xalq to'planib, hatto bir-birini bosib ketayotganida, U avvalo shogirdlariga shunday deya boshladi: Farziylarning xamirturushidan, ya'ni riyokorlikdan ehtiyot bo'linglar. Luqo 12:1.

Silkitib ko'tariladigan nazr sifatida ko'tarilgan ikki silkitma non, yuz qirq to'rt mingning bayrog'ining ramzi edi; ular gunohkor bo'lsalar-da, Xudoning qudrati orqali yovuzlik, razillik va riyodan iborat xamirturushlarini tozalab tashlagan edilar. Nonlarda bo'lgan xamirturush Malakiy kitobining uchinchi bobida ahd elchisining tandir olovi tomonidan "pishirilish" sifatida tasvirlangan poklanish jarayoni orqali gunohni yenggan insonlarni (gunohkorlarni) ifodalar edi. Nonlar, shuningdek, "osmon noni"ni ham ifodalar edi, chunki nazr qilinganda ular silkitib ko'tariladigan nazr sifatida osmonga tomon ko'tarilishi kerak edi.

Hosil bayramida yillar davomida taqdim etib kelingan ikki nonning timsoli amalga oshganida, Masihning shogirdlari boshqa bir guruhni (ikkinchi nonni) g'ayriyahudiylar olamidan chaqirib chiqarish ishini boshladilar. Shunda gunohdan (xamirturushdan) poklangan ikki non bo'lar edi.

O'nta amrning ikki lavhasi qadimgi Isroilning ahdiy munosabatining timsoliga aylandi, ikki silkitma non esa ilk Masihiy jamoat bilan bo'lgan ahdiy munosabatni ifodalaydi. Yer hayvoni tarixining boshida Habakkukning ikki muqaddas lavhasi zamonaviy Isroilning, ya'ni haqiqiy protestant shoxining ahdiy munosabatining timsoli sifatida berildi, xuddi muqaddas Konstitutsiya Respublikachi shoxga berilgani kabi. Endi Rabbiiy bir yuz qirq to'rt mingni qudratli lashkar sifatida oyoqqa turishga da'vat etmoqda, va ular shunday qilganlarida, yetti barobar qizdirilgan o'choqqa

tashlanayotganlarida, silkitma nazr (bayroq) sifatida yuksaltiriladilar.

O'sha bayroq O'n Amr qonunini ifodalaydi; u, shuningdek, yonlarida osmonning tirik Noniga ega bo'lgan holda o'choq alangasi ichida yurganlarni ham, Habakkukning ikki muqaddas lavhasida ramziy tarzda ifodalangan asosiy ta'limotlarni qo'llab-quvvatlaydiganlarni ham ifodalaydi. Bu timsollarning barchasi Vahiy kitobining o'n birinchi bobidagi ikki guvohda ifodalangan.

Belshazzarning hukmi yer hayvonining ikkala shoxiga qarshi guvohlikni ifodalaydi. O'sha hukm vaqtida bitta ayol (jamoat) bor edi; u saltanatdagi yozuvni taniy oladigan va uni talqin qila oladigan yagona odam Doniyor ekanini tushungan edi.

Sening haqingda eshitdimki, sen ta'bir qila olar ekansan va mushkullarni yecha olar ekansan; endi agar bu yozuvni o'qib, uning ta'birini menga ayon qila olsang, sen alvon libos kiydirilursan, bo'yningga oltin zanjir taqilur va saltanatda uchinchi hukmdor bo'lursan. Shunda Doniyor shoh oldida javob berib dedi: "Tuhfalarining o'zingda qolsin, mukofotlaringni esa boshqaga ber; ammo men yozuvni shohga o'qib berurman va uning ta'birini unga ayon qilurman."

Ey shoh, Taolo Xudo sening otang Navuxadnazarga shohlikni, ulug'vorlikni, shon-shuhratni va izzatni berdi. Va U unga bergan ulug'vorlik tufayli barcha xalqlar, elatlar va tillar uning oldida titrar va qo'rqr edi: u istaganini o'ldirar, istaganini tirik qoldirar, istaganini yuksaltirar, istaganini esa pasaytirar edi. Ammo uning yuragi kibru havo bilan ko'tarilib, ruhi mag'rurlikda qotib qolgach, u shohlik taxtidan tushirildi va uning shon-shuhrati undan tortib olindi. U inson bolalari orasidan haydab chiqarildi; uning yuragi hayvonlarnikidek bo'ldi, turar joyi esa yovvoyi eshaklar bilan birga edi: unga ho'kizlarday o't yedirdilar, tanasi osmon shudringi bilan ho'llandi; toki u Taolo Xudo insonlar saltanati ustidan hukmron ekanini va U uning ustiga O'zi istagan kishini tayinlashini bilib olgunicha.

Va sen, ey Belshazzar, bularning hammasini bilgan bo'lsang-da, ko'nglingni kamtar tutmading; balki osmonlarning Rabbiga qarshi o'zingni ko'tarding; uning uyining idishlari oldingga keltirildi, va sen, a'yonlaring, xotinlaring hamda kanizaklaring ularda sharob ichdingiz; hamda sen ko'rmaydigan, eshitmaydigan, anglamaydigan kumush, oltin, mis, temir, yog'och va tosh xudolarni madh qilding; ammo nafasing Uning qo'lida bo'lgan va barcha yo'llaring O'ziga tegishli bo'lgan Xudoni ulug'lamading. Shunda Uning huzuridan qo'lning bir qismi yuborildi, va bu yozuv bitildi. Bitilgan yozuv esa shudir: MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN. Buning ta'biri shudir: MENE — Xudo saltanatingni sanab chiqdi va unga nihoya berdi. TEKEL — sen tarozida tortilding va nuqsonli deb topilding. PERES — saltanating bo'lindi va Midiyaliklar hamda Forslarga berildi.

Shundan so'ng Belshazar buyruq berdi, va ular Doniyorni qirmizi kiyimga kiydirdilar, bo'yniga oltin zanjir taqdilar va u haqida shohlikda uchinchi hukmdor bo'lishi to'g'risida e'lon qildilar. O'sha kechada Xaldeylar shohi Belshazar o'ldirildi. Midiyalik Doro esa, taxminan oltmish ikki yoshda bo'lib, shohlikni oldi. Doniyor 5:16–31.

Amerika Qo'shma Shtatlarida yakshanba qonuni joriy etilganda, gunoh kosasi ham, sinov muddatining kosasi ham xalq uchun, ham murtad respublikachi shox uchun, ham murtad protestant

shox uchun to'lgan bo'ladi, chunki Xudo "saltanatni sanab" (oltinchi) "uni tugatgan" bo'ladi. Har ikkala shox ham, shuningdek xalq ham "tarozida tortilgan" bo'ladi (muqaddas maskanda bo'layotgan hukmning tarozisida) va "kam topilgan" bo'ladi. Shundan so'ng Amerika Qo'shma Shtatlari "bo'linadi", fuqarolar urushi va istibdod boshlanadi, va keyin Muqaddas Kitob bashoratidagi yettinchi va sakkizinchi saltanatlarga beriladi.

Egamoriylar haqida Rabbiy shunday degan edi: "To'rtinchi naslda ular yana bu yerga qaytib kelurlar; chunki Egamoriylarning gunohkorligi hali to'lib-toshgani yo'q." Bu xalq o'zining butparastligi va buzuqligi bilan ko'zga tashlanib turgan bo'lsa-da, u hali o'z gunohkorligi kosasini to'ldirib bo'lmagan edi, va Xudo uni butunlay yo'q qilish haqida amr bermas edi. Xalq ilohiy qudratning yaqqol namoyon etilganini ko'rishi kerak edi, toki ular uzrsiz qolsinlar. Rahmdil Yaratuvchi ularning gunohkorligiga to'rtinchi naslgacha bardosh berishga tayyor edi. Shundan keyin esa, agar yaxshilik tomon biror o'zgarish ko'rinmasa, Uning hukmlari ularning ustiga tushishi kerak edi.

"Cheksiz Zot hamon xalqlar bilan hisobni hanuz yanglishmas anqlik ila yuritmoqda. Uning rahm-shafqati tavbaga da'vatlar bilan taklif etilar ekan, bu hisob ochiq qoladi; ammo raqamlar Xudo belgilagan muayyan miqdorga yetganda, Uning g'azabi xizmati boshlanadi. Hisob yopiladi. Ilohiy sabr-toqat nihoyasiga yetadi. Ular foydasiga endi rahm-shafqat iltijosi bo'lmaydi.

"Payg'ambar asrlar osha boqib, bu davrni o'z vahiy nazari oldida ko'rgan edi. Bu asr xalqlari mislsiz marhamatlarning qabul qiluvchilari bo'lganlar. Osmorning eng saralaridan bo'lgan barakalar ularga berildi, ammo ularga qarshi kuchaygan mag'rurlik, tamagirlik, butparastlik, Xudoni mensimaslik va tuban noshukurlik yozilgandir. Ular Xudo bilan bo'lgan hisob-kitoblarini tezlik bilan yakunlamoqdalar."

"Lekin meni titratadigan narsa shundaki, eng buyuk nur va imtiyozlarga ega bo'lganlar hukm surayotgan gunoh bilan bulg'anganlar. Atrofidagi nohaqlar ta'sirida, ko'plar, hatto haqiqatga e'tiqod qilishini da'vo qiluvchilarning ham ko'pchiligi sovub qolgan va yovuzlikning kuchli oqimi ostida ezilib bormoqda. Haqiqiy taqvodorlik va muqaddaslikka qaratilgan umumiy nafrat, Xudo bilan yaqin bog'lanmaganlarni Uning qonuniga bo'lgan hurmatini yo'qotishga olib keladi. Agar ular nurga ergashib, haqiqatga chin qalbdan itoat qilayotgan bo'lganlarida edi, bu muqaddas qonun ular uchun, ayniqsa u shunday mensilmay va chetga surilayotgan bir paytda, yanada qadrliroq bo'lib ko'rinar edi. Xudoning qonuniga bo'lgan hurmatsizlik tobora yaqqol namoyon bo'lib borgani sari, unga rioya qiluvchilar bilan dunyo o'rtasidagi ajratuvchi chiziq yanada ravshanlashadi. Ilohiy amrlarga bo'lgan muhabbat bir toifa orasida, boshqa bir toifa orasida ularga bo'lgan nafrat qanchalik ortsa, shunchalik ortib boradi."

"Inqiroz tez yaqinlashmoqda. Tez sur'atlarda ortib borayotgan ko'rsatkichlar Xudoning taftish vaqti deyarli yetib kelganini ko'rsatmoqda. U jazolashni istamasa-da, baribir jazolaydi va buni tez orada qiladi. Nurda yurganlar yaqinlashib kelayotgan xavf-xatarning alomatlarini ko'radilar; ammo ular vayronagarchilikni beparvolik bilan, xotirjam kutib o'tirmasliklari, Xudo taftish kunida O'z xalqini panohida saqlaydi, degan ishonch bilan o'zlariga taskin bermasliklari kerak. Aslo unday emas. Ular o'z burchlari boshqalarni qutqarish uchun astoydil mehnat qilishdan iborat ekanini anglashlari, yordam uchun mustahkam imon bilan Xudoga

qarashlari lozim. ‘Solih odamning samarali, jo‘shqin ibodati ko‘p narsaga qodirdir.’”

“Xudobaxshlikning xamirturushi o‘z qudratini butunlay yo‘qotgani yo‘q. Jamoatning xavfi va tushkunligi eng kuchli bo‘lgan paytda, nurda turgan o‘sha kichik guruh yurtda qilinayotgan jirkanch ishlar uchun xo‘rsinib, faryod chekadi. Ammo ayniqsa, jamoat a‘zolari dunyoning yo‘liga ko‘ra ish tutayotganlari sababli, ularning ibodatlari jamoat uchun ko‘tariladi.

“Bu sodiq ozchilikning samimiy ibodatlari behuda ketmaydi. Rabbiy qasos oluvchi sifatida maydonga chiqqanida, U imonni uning pokligida saqlagan va o‘zlarini dunyoning bulg‘anishidan pok tutgan barcha kishilarning Himoyachisi sifatida ham keladi. Aynan shu paytda Xudo O‘zining kecha-kunduz Unga iltijo qiluvchi tanlanganlarining haqqini olishga va‘da bergan, garchi U ularga nisbatan uzoq sabr qilsa ham.

“Buyruq shundaydir: ‘Shahar o‘rtasidan, Quddus o‘rtasidan o‘tib, uning ichida qilinayotgan barcha jirkanchliklar uchun xo‘rsinib, faryod qilayotgan kishilarning peshonalariga belgi qo‘y.’ Xo‘rsinib, faryod qilayotgan bu kishilar hayot kalomlarini bayon qilib kelayotgan edilar; ular tanbeh berib, maslahat qilib, iltijo qilgan edilar. Xudoni sharmanda qilib kelgan ayrimlar tavba qildilar va Uning oldida yuraklarini kamtar qildilar. Ammo Egamizning ulug‘vorligi Isroildan ketgan edi; ko‘plar hanuz dinning tashqi shakllarini davom ettirayotgan bo‘lsalar-da, Uning qudrati va huzuri yo‘q edi.” Guvohliklar, 5-jild, 208–210.

Belshazar huzurida turgan Doniyor timsolida tasvirlanganlar, ya‘ni “Amerika uchun Kelajak”ni biladiganlar, o‘shanda Doniyorning “qirmizi libosi”ni, “oltin marjon”ni qabul qiladilar va “saltanatda uchinchi hokim” deb e‘lon qilinadilar. Qirmizi rang ikki hissa Otaning merosini qabul qiladigan to‘ng‘ichlarning belgisi va rangidir; ular yuz qirq to‘rt ming kishidir.

Bular xotinlar bilan bulg‘anmaganlardir; chunki ular bokiralardir. Bular Qo‘zi qayerga bormasin, Uning ortidan ergashadiganlardir. Bular odamlar orasidan qutqarib olingan bo‘lib, Xudo va Qo‘zi uchun birinchi hosildir. Vahiy 14:4.

Bayroq sifatida ko‘tarilgan ikki non orasidan qirmizi ip qo‘liga bog‘lanadigani to‘ng‘ichdir (ilk hosil).

Va shunday bo‘ldiki, u to‘lg‘oq tutganida, birining qo‘li chiqdi; doyasi uning qo‘liga qirmizi ip bog‘lab: “Birinchi bo‘lib shu chiqdi”, dedi. Va shunday bo‘ldiki, u qo‘lini qaytarib olgach, mana, akasi-ukasi chiqdi; shunda u: “Qanday qilib yorib chiqding? Bu yorilish sening ustingga bo‘lsin”, dedi. Shuning uchun uning nomi Faraz deb ataldi. So‘ngra qo‘lida qirmizi ip bo‘lgan ukasi chiqdi; uning nomi esa Zorax deb ataldi. Ibtido 38:28–30.

Muqaddas Yozuvlarda “qirmizi”ning ilk bor tilga olinishi, Yahudodan bo‘lgan egizaklardan to‘ng‘ich bo‘lib chiqqan va ismi “ko‘tarilayotgan nur” ma‘nosini anglatadigan “Zorax” bilan bog‘liqdir. Onasi, zinokorlik qilgan Tamor, Yahudoning marhum, yovuz o‘g‘lining xotini edi. “Ko‘tarilayotgan nur” bo‘lgan Zorax Yahudo qabilasidan chiqdi va uning qo‘lida qirmizi ip bor edi. “Farez” yorib chiqmoq degan ma‘noni anglatadi, va u papalikdan ajralib chiqadigan hamda Yakshanba qonuni inqirozi davrida Bobildan chiqib keladiganlarni ifodalaydi.

“Qizil ip” ham Erixoning fahshaboz ayolini himoya qilgan alomat edi, Erixo shahri vayron qilinganida.

Mana, biz yurtga kirganimizda, sen bizni tushirgan shu derazaga qirmizi ipni bog‘lab qo‘yasan; otangni, onangni, aka-ukalaringni va otangning butun xonadonini o‘z uyingga to‘playsan. Shunday bo‘ladiki, kimki uying eshiklaridan ko‘chaga chiqsa, uning qoni o‘z boshiga bo‘lur, biz esa aybsiz bo‘lamiz; kimki sen bilan uyda bo‘lsa, agar unga biror qo‘l tekkudek bo‘lsa, uning qoni bizning boshimizda bo‘lur. Agar sen bu ishimizni oshkor qilsang, bizga ichishga majbur qilgan qasamingdan ozod bo‘lamiz. U esa dedi: so‘zlaringizga muvofiq shunday bo‘lsin. So‘ng ularni jo‘natib yubordi, ular ketdilar; va u qirmizi ipni derazaga bog‘lab qo‘ydi. Yoshua 2:18–21.

Daniyorning qirmizi libosi shuni ko‘rsatadiki, u o‘sha paytda ko‘tarib taqdim etiladigan ikki tebratish nonidan birinchisi bo‘lgan yuz qirq to‘rt mingni ifodalaydi. Nonlar sifatida ular osmon Nonini ifodalaydilar; U xochga mixlanish yo‘lida umumiy zalda qirmizi to‘n kiydirilgan edi. Isoning qirmizi to‘n kiydirilgan umumiy zalining timsoli bo‘lgan Belshazarning ziyofat zalida bu libos “Amerika uchun kelajak”da endigina oldinda turgan inqirozni tushunadiganlarga beriladi.

Shunda hokimning askarlari Isoni qarorgohga olib kirib, uning oldiga butun askarlar to‘dasini yig‘dilar. Ular Uni yechintirib, Unga alvon rangli bir to‘n kiydirdilar. Matto 27:27, 28.

Daniyor orqali ifodalanganlarga berilgan libos oq rangli bo‘lgan Masihning solihlik libosidir.

Shodlanaylik va quvonaylik hamda Unga shon-sharaf beraylik; chunki Qo‘zining nikoh to‘yi keldi, va Uning kelini o‘zini tayyorladi. Va unga pok va oq nafis zig‘ir matodan kiyinish berildi; chunki o‘sha nafis zig‘ir mato azizlarning solihligidir. Vahiy 19:7, 8.

Doniyor timsolida tasvirlanganlarga berilgan libos ham qirmizi, ham oqdir, chunki ularning liboslari Malaki uchinchi bobdagi kir yuvuvchi tomonidan, u Levi o‘g‘illarini poklagan paytda, kir yuvuvchining ishqori bilan yuvilgan.

Lekin Uning keladigan kuniga kim bardosh bera oladi? U zohir bo‘lganida kim tik tura oladi? Chunki U tozalovchining oloviga o‘xshaydi, va kir yuvuvchilarning ishqoriga o‘xshaydi. U kumushni tozalovchi va poklovchi kabi o‘tiradi; Levi o‘g‘illarini poklaydi, ularni oltin va kumush kabi soflaydi, toki ular Egaga solihlik bilan nazr keltirsinlar. Malaki 3:2, 3.

Libos oqdir, ammo faqat Qo‘zining qirmizi qoni bilan yuvilgani uchungina.

Va Iso Masihdan ham: U sodiq Shohiddir, o‘liklardan birinchi bo‘lib tug‘ilgandir va yer yuzidagi shohlarning Hokimidir. Bizni sevgan, O‘z qoni bilan bizni gunohlarimizdan yuvgan, hamda bizni Xudo va O‘z Otasi uchun shohlar va ruhoniylar qilgan Zotga abadulabad shon-shuhrat va hukmronlik bo‘lsin. Omin. Vahiy 1:5, 6.

Oltin zanjirning ilk bor tilga olinishi Yusufning Misrga rahbarlik qilishga tayinlanishi bilan bog‘liqdir.

Fir‘avn Yusufga dedi: “Qara, men seni butun Misr yurti ustidan qo‘ydim”. Fir‘avn qo‘lidan uzugini yechib olib, uni Yusufning qo‘liga taqdi; uni nozik zig‘ir liboslar bilan kiydirdi va

bo'yniga oltin zanjir taqdi. Uni o'zining ikkinchi aravasiga mindirdi; uning oldidan: "Tizza büking", deb jar solishdi. Shunday qilib, u uni butun Misr yurti ustidan hokim qildi. Fir'avn qo'lidan uzugini yechib olib, uni Yusufning qo'lga taqdi; uni nozik zig'ir liboslar bilan kiydirdi va bo'yniga oltin zanjir taqdi. Ibtido 41:41–43.

Yusufning Fir'avn tomonidan Misr ustidan hokim etib tayinlanishining sababi shuki, Yusuf Fir'avnning "yetti zamon" haqidagi tushini "sharq shamoli"ning vayronkor nafasi bilan bog'liq holda ta'bir qila olgan edi.

Fir'avn Yusufga dedi: "Tushimda mana, daryo bo'yida turgan ekanman. Va mana, daryodan tanasi semiz, ko'rkam yetti sigir chiqib, qamishzor o'tlog'ida o'tlab yurar edi. Va mana, ulardan keyin yana yetti sigir chiqdi; ular ozg'in, juda xunuk ko'rinishli va eti puch bo'lib, butun Misr yurtida men bunday yomonlarini hech qachon ko'rmagan edim. O'sha ozg'in va xunuk ko'rinishli sigirlar avvalgi yetti semiz sigirni yeb qo'ydi. Ammo ularni yeb bo'lganlaridan keyin ham yeganlari bilinmas edi; ular avvalgidek yana xunuk ko'rinishda edi. Shunda men uyg'onib ketdim. Yana tushimda ko'rdim: mana, bir poyada to'la va yaxshi yetti boshqoq o'sib chiqdi. Va mana, ulardan keyin sharq shamolidan qurigan, so'ligan va ingichka yetti boshqoq unib chiqdi. O'sha ingichka boshqoqlar yaxshi yetti boshqoqni yutib yubordi. Men buni sehrarlarga aytdim, ammo menga buning ma'nosini bayon qila oladigan hech kim yo'q edi". Yusuf Fir'avnga dedi: "Fir'avnning tushi birdir; Xudo Fir'avnga O'zi qilmoqchi bo'lgan narsani ko'rsatdi". Ibtido 41:17–25.

Yusuf Fir'avnning tushini "satr ustiga satr" tamoyiliga ko'ra ta'bir qildi, chunki u avvalo Fir'avnga ikki tushning bitta ekanini bildirdi. So'ngra u "sigirlar" va "boshqoqlar" bilan bog'langan "yetti" so'zini ramzlar sifatida ta'bir qildi. Ushbu parchadagi "yetti" so'zi Levilar yigirma oltilikda "yetti vaqt" deb tarjima qilingan ayni so'zdir. Yusuf "yetti"ni yetti yilning, ya'ni ikki ming besh yuz yigirma kunning ramzi sifatida ta'bir qildi. Yusuf ham, Doniyor ham Levilar yigirma oltilikdagi "yetti vaqt" ramzini ta'bir qilayotgan edilar.

Fir'avnning tushida ocharchilik boshqoqlarning "sharq shamoli urib kuydirishi" natijasida yuzaga kelgan edi. Satr ustiga satr tarzida, Yusuf bevosita qo'llaganidek, "sharq shamoli" aynan Islomni ko'rsatadi; ya'ni Yusuf va Doniyorga oltin marjon berilgan paytda boshlanadigan, nishonning dunyoga (Yusufning Misriga) ko'tarilishini va Xudoning boshqa suruvini (Doniyning) Bobilidan tashqariga chaqirishni ifodalovchi ocharchilik davri hamda iqtisodiy qulashning sababchisi Islom ekanini bildiradi.

Qo'shma Shtatlarning ikki shoxi Muqaddas Kitob bashoratida ikki xalq sifatida ifodalangan barcha kuchlar orqali tasvirlangan. Bunga bashoratli ma'noda Sado'm va Misrdan, shuningdek shimoliy va janubiy shohliklardan tashkil topgan Isroildan, hamda Midiya-Fors imperiyasidan iborat bo'lgan Fransiya ham kiradi. Doniyorning sakkizinchi bobidagi Midiya-Forsning ikki shoxi shuni ko'rsatadiki, shohlikning shoxlaridan biri keyinroq ko'tariladi.

So'ng ko'zlarimni ko'tardim-da, qaradim, va mana, daryo oldida ikki shoxi bor bir qo'chqor turar edi; va ikkala shox ham baland edi, lekin biri boshqasidan balandroq edi, va balandroq bo'lgani keyinroq o'sib chiqdi. Doniyor 8:3.

Midiya-Forsning ikki shoxi yer hayvonining ikki shoxini ifodalaydi, shuning uchun yer hayvonining shoxlaridan biri balandroq bo'lib, keyinroq ko'tarilishi kerak. Oxirzamon vaqti bo'lgan 1798-yilda yer hayvonining hukmronligi boshlandi, va protestantizm shoxi Uilyam Miller orqali ifodalangan Ilyos payg'ambar tomonidan Karmel tog'iga olib borildi. Haqiqiy payg'ambar bilan soxta payg'ambar o'rtasidagi farqni namoyon qiladigan bir bellashuv bo'lishi kerak edi; bu esa 1840-yil 11-avgustdan 1844-yil 22-oktabrgacha davom etgan Karmel tog'ining sinovida amalga oshirildi.

Millerit adventizmi, Xudoning ilohiy taqdiri bilan haqiqiy payg'ambar sifatida aynan shu paytda tan olindi; ayni vaqtda Amerika Qo'shma Shtatlarining protestant mazhablari papalik Rimiga qaytib, uning qizlariga aylandilar. 1863-yilda Millerit adventizmining haqiqiy protestant shoxi, Muqaddas Kitobni o'rganishning murtad protestantizmga xos buzuvchi usuliga qaytish orqali, murtad protestantizm bilan ayni birlashuvga qaytdi; chunki ular Ilyos xabarini rad etishdagi izchil ishlarini boshladilar. Xuddi shu davrda AQSh Fuqarolar urushi ham boshlandi. (Shuni e'tiborga olingki, Muqaddas Ruh rad etilganda, boshqa ruh hukmronlikni egallaydi va buning natijasi har doim urush bo'ladi.) Shunda bu xalq tom ma'noda, siyosiy jihatdan va bashorat nuqtayi nazaridan bo'linib ketdi. Respublikachilik shoxi esa o'sha paytdan boshlab ikki asosiy siyosiy partiya o'rtasidagi tobora keskinlashib borayotgan kurash ichida bo'lar edi.

1863-yildan boshlab, bo'linishning bir ramzi sifatida — chunki o'sha yil Shimol bilan Janub o'rtasidagi fuqarolar urushining ayni markazi edi — Respublika shoxining ikkita siyosiy fraksiyasi hamda Protestant shoxining ikkita fraksiyasi, ya'ni Demokratik va Respublikachi partiyalar, shuningdek yakshanbani tutuvchi va Shabbatni tutuvchi murtad protestantlar yuzaga keldi. Har ikkala shoxning bu ikki yoqlama bo'linishi Masih kunlarida sadduqiylar va farziylar orqali timsollangan edi. Bir toifa asosiy tamoyillarni butunlay rad etdi, ikkinchisi esa asosiy tamoyillarni qo'llab-quvvatlashni da'vo qildi, ammo oxir-oqibat ularning o'rniga insoniy urf-odatlar va taomillarni kiritdi.

2001-yil 11-sentabrda hayvonning surati sinov davri bashoratli tarzda boshlangan edi va u o'zining cho'qqisiga Yakshanba qonunida, yoki Belshazarning mastona ziyofatida yetadi. Yakshanba qonuni cherkov va davlatning birikmasi to'la shakllanganini aniqlab beradigan tamg'adir. O'sha pallada murtad respublikachilik va murtad protestantizmning ikki shoxi bitta murtad shoxga aylanadi, va aynan shunda Doniyor uchinchi shox, yoki uchinchi hukmdor, yoxud oxirida ko'tarilib chiqadigan va balandroq bo'lgan haqiqiy protestant shoxi qilinadi, chunki aynan o'sha vaqtda u bayroq-singari baland ko'tariladi.

Yusuf va Doniyor bir xil bashorat yo'nalishidir, chunki qator ustiga qator tarzida barcha payg'ambarlar oxirgi kunlarni aniqlab ko'rsatmoqdalar. Ular ikkovlari ham uni ko'rganlarida "yetti vaqt"ni tan oldilar. Islomning "sharq shamoli" devor ostidan kirib kelmoqda, ular "Amerika uchun kelajak" nima ekanini Belshazar va Fir'avnga talqin qilib berayotganlarida. Ular Masihning solihligining "qirmizi libosi"ni kiyganlar; u Masihning qoni orqali shunday qilingan "oq libos"dir. Ular bir bayroq-belgi sifatida yuksaltiriladilar va uchinchi hukmdor bo'lib, yuqoriroqqa ko'tarilib, oxirida ko'tariladigan shaxs sifatida toj yoki oltin zanjir bilan ifodalanadilar.

Keyingi maqolada Doniyor kitobining oltinchi bobi bilan davom etamiz.

“O‘sha telba ahmoqlikning so‘nggi kechasida Belshazar va uning amaldorlari o‘z ayblarining hamda Xaldeylar shohligining aybining kosasini to‘ldirib bo‘lgan edilar. Xudoning tiyib turuvchi qo‘li yaqinlashib kelayotgan yovuzlikni endi daf eta olmas edi. Xudo ko‘p qirrali ilohiy tadbirlar orqali ularni O‘z qonuniga hurmat ko‘rsatishga o‘rgatishga intilgan edi. Hukmi endi osmongacha yetib borayotgan o‘shalarga doir U shunday degan edi: ‘Biz Bobilga shifo bermoqchi edik, ammo u sog‘aymadi.’ Yeremiyo 51:9. Inson qalbining g‘aroyib qaysarligi sababli, Xudo nihoyat qaytarib bo‘lmaydigan hukmni chiqarishni zarur deb topdi. Belshazar qulashga mahkum edi, va uning shohligi boshqa qo‘llarga o‘tishi lozim edi.” Payg‘ambarlar va Shohlar, 530.